

Psikologia. Hiztegia

UZEI, 1980, *Psikologia. Hiztegia*, Elkar, 17.242 zm., 805 or.

Durangoko azokan ikusi ahal izan genuen, Fisika, Politika eta KIMIKAkoen ondotik zetorren Psikologi Hiztegia, hiru urtetako lanaren emaitza.

UZEIk argitaratu dituen aurreko hiztegiak bezala, elkar-lanean burutua eta bi atal nagusitan banatua, textua, artikulua alde batetik eta lexikoa bestetik.

Talde-lan honetan, sarreran esaten zaigunez, hiztegiaren prozesua urratsez urrats jarraituaz, hamalau lankidek parte hartu dute Sabin Aiestaran eta Pello Huiziren zuzendaritzapean. Elkar-lan honi esker partaide bakoitzak aukera izan du gai hauei buruz euskaraz idazten trebatuz joateko.

Textuari —aski da liburuari gainbegirada bat botatzea— lexikoari eskaini izan zaizkion orrialde erdiak eman zaizkio, baina, hala ere, aukerak aukera, arreta handiarekin planifikatua dagoela esango nuke; aski da artikulua nagusien zerrenda begiratzea, bertan lau osagai gutxienez ikus ditzakegu:

- a) Psikologiaren historia.
- b) Pertsonaren psikologia, indibiduo den heinean.
- c) Pertsonaren psikologia, gizarte bateko partaide den heinean.
- d) Psikologiaren zientzia laguntzaileak: Psikometria, Estatistika...

Artikulu hauek batazbeste zazpi bat orrialdetako luzera hartzen dutelarik oreka bat gordetzen dute beren artean eta, badijadi, labur bada ere, psikologiaren adar guztiei erantzun nahi dietela.

Badira hiztegiaren barrena artikulua laburragoak kontzepturik nagusienak arakatzan dituztenak, hala nola, *Adimena* edo eta *Erreflexua*, eta hauek baino luzera txikiagoarekin adimen- eta erreflexu-motak. Tartean, ordena alfabetikoa jarraituaz noski, psikologiarekin lotuta dauden izenik ospetsuenen biografiak dakartza.

Lexikoak, berriz, 5.800 hitzetako hitz-zerrendak eskaintzen dizkigu, lau sarrera desberdinez hornituta datorrelarik:

- euskara, gaztelania, frantsesa, ingelesa,
- gaztelania, euskara,
- frantsesa, euskara,
- ingelesa, euskara.

Hitzaurrean esaten zaigunez, bai lexikoan eta bai textuan «mintzaira zientifiko» bat lortu nahi izan da, hots, ezaugarri hauek dituen mintzaira: *laburtasuna*, *zehaztasuna*, eta *uniformetasuna*.

Behin behinekotzat jo duten lan honek ez dirudi eskaxa abiapuntutzat hartzeko, arlo honetan lanean dihardutenei dagokiek kritikak egitea eta euskaraz psikologiaren mintzaira normalizazio batetara eramatea. ■ *Rosa Zufiaur*.

Orixe, Juan Carlos I.a eta Alfonso XIII.a: edo umore beltza Gernikan

Bestetik, ez zitzaidan bereziki jeniala irudituko, ezer aipatu beharrezko konpromezu batetan aurkitu eta inork Orixeren *Euskaldunak* poemako sarrera aipatzea, ezjakinenak ere beti izaten bait du topiko usandu pare bat repertorioan, larrialdian salbatzeko, eta horrelakoxe topiko bat, euskal literaturan, Orixeren zita huraxe dago bilakatuta. Euskal literaturaz tutik ez dakiten «kultoen» errekurtsu topiko obligatua. Euskal literatura guztian ez ote dago Erregearentzat eta momentu historiko hain aparterako textu piska bat orijinalagorik eta egokiagorik, «geroak esan beza herri bat izan zan» hori baino?

Baina, oraindik ezin ulertu dudana, nor izan da, non eta Gernikan, noiz eta solemnitaterik eta kortesiaz jantzi nahi zen liturgia honetan, Errege bisitariak zer euskaraz aipatuko eta Orixe, eta *Euskaldunak* hain zuzen aipatzea, erabaki zuen Monarkiaren etsai maltzurra, ezen ez aholkaria? Irakurri ote du «aholkari» horrek benetan Orixeren poema, lehenengo estrofa-txo baina letra bat gehiago? Euskaraz ez irakurtzeak ez gaitu harritzen: Oreja eta Fusi izan omen dira Erregearen hitzaldia prestatzen lagundu zutenak. Baina zergatik ez dute gutxienez erdaraz irakurri, erdal itzulpena daukan gure textu gutxietako bat hauxe izanik?

Orixe politikan ez zen asko sartzen. Baina Erregearen hitzaldia Orixe aipatuz irratitik entzun nuenean, bat-batean etorri zitzaidan gogora Joxe Azurmendiren liburua eta han esaten